

Kod ucznia	

KURATORIUM OŚWIATY W GDAŃSKU
KONKURS Z HISTORII DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
II STOPIEŃ ELIMINACJI
2024/2025

Instrukcja dla ucznia:

Zapoznaj się uważnie z zadaniami i wykonaj polecenia. Na wykonanie zadań masz **60 min.**

Łączna suma punktów do zdobycia wynosi **60.**

Wojewódzka Komisja Konkursowa życzy Ci powodzenia.

1. Uporządkuj w kolejności chronologicznej etapy zasiedlania Ziemi przez *homo sapiens*.

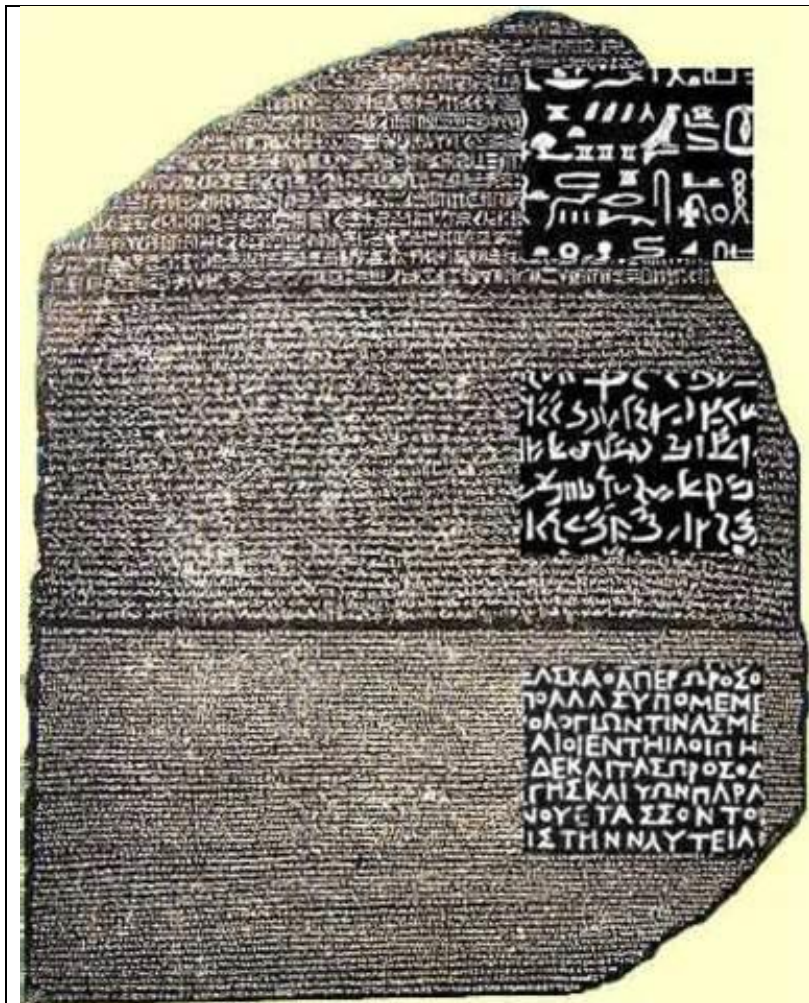
- A. Afryka
- B. Ameryka
- C. Azja
- D. Europa

1 - 2 - 3 - 4 -

.... / 1

2. Na zdjęciu przedstawiono kamień z Rosetty. Przyporządkuj spośród podanych, wskazanym fragmentom tekstu odpowiednie rodzaje pisma. Jedno określenie jest zbędne.

pismo demotyczne, pismo greckie, pismo hieroglificzne, pismo łacińskie



A.

B.

C.

Źródło: <https://tiny.pl/d9w5w>

.... / 3

3. Wskaż trzy cechy odróżniające antyczny teatr grecki od teatru współczesnego.

-
-
-

.... / 3

4. Uzupełnij daty dotyczące historii starożytnego Rzymu.

Według legendy miasto-państwo Rzym zostało założone przez dwóch braci Romulusa i Remusa w A. r. p.n.e. Ostatni rzymski król został obalony w B. r. p.n.e. po czym Rzym stał się republiką. Kres rzymskiej republice położyła dyktatura Juliusza Cezara zamordowanego w C. r. p.n.e. Po okresie walk wewnętrznych o władzę za panowania Oktawiana Augusta Rzym stał się cesarstwem. Rozrastającym imperium było coraz trudniej zarządzać. Dlatego w D. r. cesarz Teodozjusz dokonał trwałego podziału państwa na cesarstwo wschodniorzymskie ze stolicą w Konstantynopolu i zachodniorzymskie ze stolicą w Rzymie. Cesarstwo zachodniorzymskie upadło pod naporem najazdów plemion germańskich i Hunów w E. r. Cesarstwo wschodniorzymskie przetrwało do końca średniowiecza.

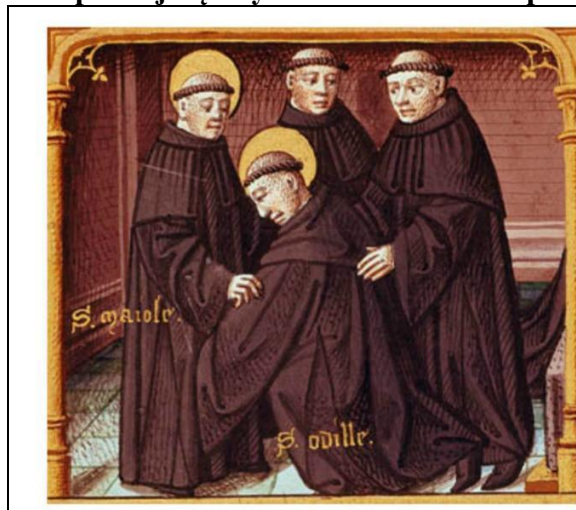
.... / 5

5. Podaj, jak nazywały się opisane postacie historyczne.

Lp.	Postać (przydomek, numeracja)	Opis
A		Żył na przełomie V i VI w. Jeden z najważniejszych władców w historii cesarstwa bizantyjskiego. Za jego panowania zbudowano w Konstantynopolu bazylikę Hagia Sofia i skodyfikowano prawo.
B		Żył na przełomie VI i VII wieku. Najważniejszy z proroków w wierzeniach muzułmanów. Jego nauki zostały spisane po śmierci, w świętej księdze nazwanej Koranem.
C		Żył na przełomie VIII i IX w. Był najwybitniejszym władcą Franków z dynastii Karolingów. Za jego panowania Królestwo Franków zostało cesarstwem.
D		Żył na przełomie XI i XII wieku. Ten król niemiecki i cesarz rzymski popadł w konflikt z papieżem Grzegorzem VII. Spór między nimi przeszedł do historii jako spór o inwestyturę.

.... / 4

6. Zapoznaj się z rysunkiem. Podkreśl prawidłowe dokończenie zdania i uzasadnij wybór.



A. Na rysunku ukazano średniowiecznych

1. chłopów
2. duchownych
3. mieszczan
4. rycerzy

B. W uzasadnieniu odnieś się do dwóch elementów widocznych na rysunku

-
-

Źródło: <https://tiny.pl/d9chj>

.... / 3

7. Zapoznaj się ze zdjęciem katedry i wieży w Pizie w Toskanii. Określ ich styl architektoniczny i podaj dwie widoczne na zdjęciu cechy tego stylu.



Styl:

.....

Cechy:

-

.....

.....

-

.....

.....

.....

Źródło: <https://tiny.pl/d9cgl>

.... / 3

8. Przyporządkuj krainom historycznym właściwe grody z X w. Jedna nazwa jest zbędna.

A	Małopolska
B	Mazowsze
C	Pomorze Wschodnie
D	Śląsk
E	Wielkopolska

1	Szczecin
2	Gdańsk
3	Płock
4	Ostrów Lednicki
5	Sandomierz
6	Wrocław

A - B - C - D - E -

.... / 5

9. Podaj imię i przydomek władcy piastowskiego, za panowania którego doszło do opisanych wydarzeń.

- A. przeniesienie stolicy z Gniezna do Krakowa -
- B. utworzenie arcybiskupstwa w Gnieźnie -
- C. sprowadzenie Krzyżaków do ziemi chełmińskiej -
- D. stoczenie bitwy pod Płowcami -
- E. założenie Akademii Krakowskiej -

.... / 5

10. Zapoznaj się z tekstem źródłowym zawierającym przepisy prawne w Polsce piastowskiej i uzupełnij tabelę określeniem „prawda” lub „fałsz”.

Najstarszy zwód (spis) prawa polskiego (schyłek XIII w.)

Art. 8

1. *Jeśli ktoś zostanie zabity na polu albo na drodze, ten kto go tak pochowa, musi zapłacić za głowę, a księciu wynagrodzić szkodę 50 grzywnami.*
2. *Jeśli zabitym jest rycerz albo kupiec, za niego płaci on 50 grzywien. Za Niemca, którego Polacy nazywają gościem, płaci on 30 grzywien.*
3. *Lecz jeśli zabity pozostawiony zostaje na polu albo na drodze i nie wiadomo, kto go zabił, wówczas księżę przyzywa do siebie opole* i uznaje je za winne zabójstwa człowieka. (...)*
7. *Jeśli zaś ród zarzuci jakiemuś człowiekowi, że on dokonał zabójstwa, a ów twierdzi, że jest niewinny, na dowód tego musi on stoczyć pojedynek albo nieść [rozżarzone] żelazo. Jeśli on zostanie pokonany, musi naprawić szkodę, tak jak to wyżej powiedziano.*

Źródło: Najstarszy zwód prawa polskiego, cyt. za: Etnografia historyczna Polski. Wybór tekstów, oprac. M. Maciszewska, Warszawa 1993, s. 56.

* opole – słowiańska wspólnota rodowo-terytorialna z okresu plemiennego, a później wraz z rozwojem feudalizmu najniższa jednostka administracyjno-podatkowa w średniowiecznej Polsce.

Lp.	Zdanie	Prawda /fałsz
A	Ówczesne prawo traktowało jednakowo wszystkich mieszkańców	
B	Stosowana była odpowiedzialność zbiorowa	
C	Oskarżony miał możliwość uniknięcia kary	
D	Rodzina otrzymywała rekompensatę pieniężną za zabójstwo ich bliskiego	
E	Sposoby udowadniania niewinności były nieobiektywne	

.... / 5

11. Zapoznaj się z mapą i podpisz nazwy cywilizacji Ameryki prekolumbijskiej.



A.

B.

C.

Źródło: <https://tiny.pl/d9dcc>

.... / 3

12. Przyporządkuj określenia o szlachcie Rzeczypospolitej Obojga Narodów do odpowiednich opisów.

gołota szlachecka, magnateria, szlachta średnia, szlachta zagrodowa

Lp.	Szlachta	Opis
A		W jej posiadaniu znajdowały się setki wsi i prywatne miasta. Zamieszkiwali pałace, zasiadali w senacie, pełnili urzędy m.in. hetmanów, wojewodów, kanclerzy czy podskarbiech.
B		Byli to posiadacze niewielkich gospodarstw. Samodzielnie uprawiali swoją ziemię. Od chłopów odróżniali się posiadaniem herbem rodowym i prawem do noszenia szabli.
C		Nie posiadali żadnego majątku ziemskiego. Zaciągali się często na służbę wojskową do króla lub do prywatnych armii magnackich. Mieli ograniczone prawa polityczne.
D		Dysponowali jedną lub kilkoma, kilkunastoma wsiami. Mieszkali w dworach. Angażowali się w życie polityczne a ich przedstawiciele zasiadali w izbie poselskiej i pełnili lokalne urzędy.

.... /4

13. Zapoznaj się z tekstem źródłowym i wykonaj zadania.

Pamiętnik naocznego świadka

Początek i przyczyna wojen Chmielnickiego od Lachów idzie tylko, by prawosławie prześladować i Kozaków uciskać; tedy tych, co nie chcieli, jako iż niezwyčajni byli, pańszczyzny odrabiać, na służbę zamkową wzięto, na posyłki ich i do obrządków koni starostowie w miastach trzymali [...]. Znowu zasię inszych Kozakami rejestrowymi ustanowili, a nad nimi pułkownicy panowie szlachta od hetmana koronnego nasłani byli, którzy bynajmniej nie o wolności ich dbali, ale jak tylko mogli, uszczuplali, lekce je sobie ważąc; zapłatę, którą ustanowił Kozakom miłościwy król i Rzeczpospolita po złotych trzydzieści na rok też zabierali sobie z setnikami się dzieląc [...]. Znowu zasię chociażby i jakiego języka tatarskiego ujęli, to z językiem tatarskim, komu łaskaw pułkownik, żołnierza jakiegoś swojego wysła do hetmana koronnego, a kozacką odwagę pomniejsza [...]. Zasię Kozakom, którzy na ryby chadzali za Porohy, na Kudaku [w twierdzy polskiej nad Dnieprem], dziesiątą rybę zabierali dla komisarza [...], aż do ubóstwa kozactwo doszło.

[w:] Marek Ferenc, *Epoka nowożytna. Teksty źródłowe. Tematy lekcji i zagadnienia do historii w szkole średniej*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2001, s. 154–155.

A. Na podstawie tekstu wymień cztery przyczyny powstania Chmielnickiego.

-
-
-
-

B. Wyjaśnij, kim byli Kozacy rejestrowi.

.....

C. Wyjaśnij, co to były Porohy.

.....

.... / 6

14. Uzupełnij tekst dotyczący wojen napoleońskich.

Pod koniec XVIII w. władzę we Francji przejął Napoleon Bonaparte. Stał wtedy na czele trzyosobowego konsulatu, ale w ciągu kilku lat objął pełnię władzy, by w roku A. koronować się na cesarza Francuzów. W 1805 r. pokonał koalicję antyfrancuską w decydującej bitwie pod B., która przeszła do historii jako „bitwa trzech cesarzy”. Bonaparte utworzył z części ziem niemieckich C. W 1807 r. pokonał on wojska pruskie i rosyjskie a następnie zawarł z Rosją i Prusami pokój w D. Jednym z postanowień pokoju było ustanowienie państwa polskiego pod nazwą E. W 1812 roku Bonaparte wyruszył na podbój Rosji, ale poniósł porażkę. Jego klęskę przypieczętowała przegrana w 1813 r. bitwa pod Lipskiem, która przeszła do historii jako „bitwa F.”. Został po niej rok później zmuszony do abdykacji i zesłany na Elbę.

.... / 6

15. Zapoznaj się ze zdjęciem i zakreśl prawidłowe dokończenie zdań.



Przedstawione na zdjęciu nakrycie głowy jest typowe dla armii

- A. amerykańskiej
- B. francuskiej
- C. niemieckiej
- D. włoskiej

i było powszechnie używane w czasie

- 1. wojen bałkańskich.
- 2. wojen burskich.
- 3. wojny francusko-pruskiej.
- 4. wojny secesyjnej.

Źródło: <https://tiny.pl/d79dp>

.... / 2

16. Przyporządkuj politykom wypowiedziane przez nich słowa.

A.	Józef Beck
B.	Winston Churchill
C.	Józef Stalin
D.	Stefan Starzyński

1.	Czekista ma tylko dwie drogi: albo awans, albo pod ścianę.
2.	Nigdy w dziejach wojen tak liczni nie zawdzięczali tak wiele tak nielicznym.
3.	My w Polsce nie znamy pojęcia pokoju za wszelką cenę. Jest jedna tylko rzecz w życiu ludzi, narodów i państw, która jest bezcenna. Tą rzeczą jest honor.
4.	Chciałem, by Warszawa była wielka. Ja i moi współpracownicy kreśliliśmy plany wielkiej Warszawy przyszłości.

A - B - C - D -

.... / 2

Wypełnia egzaminator.

Zad. 1	Zad. 2	Zad. 3	Zad. 4	Zad. 5	Zad. 6	Zad. 7	Zad. 8
.... / 1 / 3 / 3 / 5 / 4 / 3 / 3 / 5
Zad. 9	Zad. 10	Zad. 11	Zad. 12	Zad. 13	Zad. 14	Zad. 15	Zad. 16
.... / 5 / 5 / 3 / 4 / 6 / 6 / 2 / 2

podpis sprawdzającego

suma punktów: